

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS
KAUNO VALDYBA**

Marijampolės apskrities viršininkui
Albinui Mitrulevičiui
Vytauto g. 28, LT 68296 Marijampolė

2008-05-30

Nr. 4-07- **495**
Nr.

**DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS MARIJAMPOLĖS APSKRITIES
VIRŠININKO ADMINISTRACIJOJE**

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą Kauno valdyba, atsižvelgdama į Marijampolės apskrities viršininko administracijos 2007 m. spalio 26 d. išvadą Nr. SD-17-2580 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės“ ir turimą informaciją, atliko korupcijos rizikos analizę Marijampolės apskrities viršininko administracijos veiklos srityse, kuriose nustatyta korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 57-2297) 15 straipsniu, teikiame korupcijos rizikos analizės išvadą ir rekomendacijas.

PRIDEDAMA. 11 lapų.

Pagarbiai

Viršininkas

Eividas Čekaitis

Virginija Žukauskienė tel.(8-37)207491, el.p.virginijaz@stt.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS
KAUNO VALDYBA**

**IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS MARIJAMPOLĖS APSKRITIES VIRŠININKO
ADMINISTRACIJOJE**

2008 m. gegužės 30 d.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601,, Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Kauno valdyba (toliau – STT Kauno valdyba), atsižvelgdama į Marijampolės viršininko administracijos išvadą „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės“ pateiktą 2007 m. spalio 26 d. raštu Nr.SD-17-2580 ir papildomą informaciją, pateiktą 2008 m. sausio 10 d. raštu Nr. SD -17-69, atliko korupcijos rizikos analizę Marijampolės apskrities viršininko administracijos (toliau - MAVA) veiklos srityse, kuriose nustatyta korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Atliekant korupcijos rizikos analizę įvertinta:

MAVA išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir su ja susijusi papildoma informacija; korupcijos prevencijos priemonių ir politikos įgyvendinimo - viešųjų pirkimų organizavimo, teritorijų planavimo ir statybos valstybės priežiūros skyriaus, vidaus audito tarnybos veiklos antikorupcinio požiūriu.

Korupcijos rizikos analizės tikslas:

Įvertinti MAVA 2005-2007 metais vykdytą korupcijos prevencijos politiką ir pateikti rekomendacijas, kaip Marijampolės apskrities viršininko administracijoje mažinti korupcijos pasireiškimo galimybes.

Analizės metu naudoti informacijos šaltiniai:

MAVA pateikti dokumentai ir informacija, darbuotojų paaiškinimai, taip pat ir kita oficiali ir vieša informacija.

Didžiausia atsakomybė už tai, kad MAVA būtų patikima korupcijos atskleidimo bei prevencijos tvarka, tenka vadovybei. Vadovai turi žinoti savo pareigas šioje srityje ir atsakyti už visus trūkumus, galinčius sudaryti galimybę atsirasti sukčiavimui ar korupcijai.

I. KOVOS SU KORUPCIJA PROGRAMA IR JOS ĮGYVENDINIMAS

IŠVADOS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu Nr. IX-904 ir Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 patvirtinta Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija programa bei kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, antikorupcinės politikos formavimas MAVA prasidėjo 2006 m. lapkričio mėn. 16 d. įsakymu Nr. V-437 patvirtinus Marijampolės apskrities kovos su korupcija programą ir priemonių planą 2007 metams. Iki to laiko nebuvo nei programos, nei priemonių plano. 2007 m. gruodžio 28d. įsakymu Nr. V-655 atnaujinta programa ir priemonių planas. STT Kauno valdybai parekomendavus, 2007m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. V-539 buvo įkurta antikorupcinė komisija iš 3 –jų narių. Patvirtintas reglamentas.

Programos I dalies „Bendrosios nuostatos“ 2 punkte teigiama, kad MAVA kovos su korupcija tikslus ir uždavinius, bendrąsias ir specialiąsias korupcijos prevencijos priemones, korupcinių pažeidimų tyrimą ir visuomenės dalyvavimą, įgyvendins per šią programą. Mūsų nuomone, MAVA antikorupcinė programa turi būti pagrįsta korupcijos prevencija, visuomenės švietimu ir mokymu. Teisės pažeidimų tyrimą, o ypač korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimą atlieka teisėsaugos institucijos. Turi būti sukurta efektyvi pranešimų nagrinėjimo sistema (ne tik piliečių), kuri leistų MAVA ir jai pavaldžių įstaigų tarnautojams (darbuotojams) pareikšti susirūpinimą dėl korupcijos apraiškų. Reikėtų diegti darbuotojų pareigą pranešti apie kiekvieną jiems žinomą korupcijos atvejį, su kuo jie gali susidurti, atlikdami savo darbines funkcijas.

Programos nuostatoms trūksta konkretumo, aiškumo. Programos uždaviniai turi būti įgyvendinami (realūs). Programos uždavinys (9.3 punktas) – teisinėmis, organizacinėmis ir ekonominėmis priemonėmis sukurti veiksmingą kovos su korupcija priemonių įgyvendinimo mechanizmą yra deklaratyvus.

Norint, kad priemonės būtų vykdomos laiku ir efektyviai, turi būti tobulinamas ir sukonkretinamas jų planas. Priemonių planas turėtų būti sudarytas iš šių dalių: konkretus priemonės pavadinimas, tikslas (jo detalus aprašymas), konkretus priemonės įvykdymo terminas (nevirtotinas toks priemonės įgyvendinimo terminas kaip „nuolat“, esant būtinybei, reguliariai, kasmet“), vykdytojas

(atsakingas asmuo už priemonės įgyvendinimą) ir jo kontaktiniai duomenys, įgyvendintų priemonių veiksmingumo vertinimo kriterijai, ir jų paaiškinimai, ataskaitos (rezultatas).

Labai svarbus veiksnys yra visuomenės įtraukimas į kovą su korupcija. Todėl turėtų būti ir grįžtamasis ryšys, t.y. visuomenei turi būti pateikiami kovos su korupcija rezultatai. Atkreiptinas dėmesys, kad kovos su korupcija programa nėra susieta su kitomis įstaigos programomis. Neskiriamos lėšos korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimui.

Analizuojamu metu STT Kauno valdybai pasiūlius, internetiniame tinklapyje patalpinta nuoroda „korupcijos prevencija“. MAVA kovos su korupcija programa ir priemonių planas yra vieši.

MAVA antikorpacinė komisija įkurta 2007m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr.V-539. Ją sudaro 3 nariai. Tuo pačiu įsakymu patvirtintas komisijos darbo reglamentas. Pagal reglamentą antikorpacijos komisijos paskirtis - rengti ir tobulinti kovos su korupcija programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą bei kontroliuoti jo vykdymą.

Mūsų nuomone negerai, kai visos funkcijos- rengimo, tobulinimo, įgyvendinimo ir kontrolės buvo priskirtos vienai antikorpacinei komisijai. Reikėtų apsispręsti, kas atliks korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo kontrolę. Programos VIII dalies „Kovos su korupcija programos įgyvendinimas“ 21 punkte nurodama, kad programos kontrolę ir metodinę pagalbą komisijai teikia administracijos vidaus audito tarnyba, nors audito tarnyba savo dokumentuose šios funkcijos neįrašė.

REKOMENDACIJOS

1. Patikslinti, kas kovos su korupcija programos ir priemonių planą rengia, tobulina, įgyvendina ir kontroliuoja, nes tai yra skirtingos funkcijos.
2. Į antikorpacinę veiklą įtraukti MAVA pavaldžias įstaigas.
3. Nustatyti kovos su korupcija programos stebėsenos procedūras.
4. Viešai pristatyti ir aptarti kovos su korupcija programą ir priemonių planą.
5. Tobulinti antikorpacijos komisijos darbo reglamentą :
  - 5.1 Posėdžius pagal poreikį, šaukia komisijos pirmininkas, o įvykęs posėdis įforminamas protokolu. Komisijos posėdis laikomas įvykusi, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 komisijos narių. Komisijos posėdžiai yra vieši.
  - 5.2 Posėdžių metu svarstomi komisijos parengti klausimai, išklaunami komisijos nariai. Posėdžiuose numatomų svarstyti klausimų planas sudaromas pagal komisijos pirmininko pasiūlymą.

5.3 Komisija dėl svarstomo klausimo posėdyje siūlo išvadas. Komisijos nariai, nesutinkantys su priimtomis išvadomis, turi teisę pareikšti atskirąją nuomonę, kuri pridedama prie protokolo ar išvadų.

5.4 Komisijos sprendimai dėl pateiktų išvadų priimami komisijos posėdyje atviru balsavimu paprasta posėdyje dalyvaujančių komisijos narių balsų dauguma, jei balsai pasiskirsto po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas.

5.5 Informaciją apie komisijos veiklą, sprendimus visuomenės informavimo priemonėms teikia komisijos pirmininkas.

6. Siūlytume internetiniame puslapyje „korupcijos prevencija“ daugiau skelbti informacijos. Tai galėtų būti informacija apie antikorupcinę komisiją, jos veiklą, sprendžiamus klausimus, pateiktas išvadas. Antikorupcinė komisija turėtų būti efektyvi ir darbinga, o ne tik sukurta. Turėtų būti skelbiama informacija apie kovos su korupcija programos ir priemonių plano įgyvendinimą.

7. Stiprinant korupcijos prevencijos įgyvendinimą MAVA, siūlytume, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimo Nr.607 „Dėl Padalinių ir asmenų, valstybės ar savivaldybių įstaigose vykdančių korupcijos prevenciją ir kontrolę, veiklos ir bendradarbiavimo taisyklių“ 3 punktu, paskirti asmenį, atsakingą už korupcijos prevenciją. Toks asmuo galėtų efektyviau įgyvendinti korupcijos prevencijos priemones.

II. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONIŲ, NUMATYTŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS ĮSTATYME, ĮGYVENDINIMAS

Korupcijos rizikos analizė – korupcijos rizikos analizę, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, patvirtinta tvarka atlieka Specialiųjų tyrimų tarnyba. Korupcijos pasireiškimo tikimybę nustatė MAVA Centralizuotos vidaus audito tarnybos vedėjas. Analizuotas 2005 -2007 metų laikotarpis, nors kovos su korupcija programa ir priemonių planas priimtas tik 2006 metų pabaigoje. Faktiškai analizuojamą laikotarpį sudaro 1 metai. Pažymėtina, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė atlikta patenkinamai.

Kovos su korupcija programa – antikorupcinė programa patvirtinta, tačiau tobulintina ir pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas - MAVA neatlieka teisės aktų ar jų projektų antikorupcinio vertinimo. Neturi vertinimo metodikos.

Informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, pateikimas – priemonė neįgyvendinama.

Informacijos pateikimas valstybės tarnautojų ir juridinių asmenų registrams – priemonė įgyvendinama.

Visuomenės švietimas ir informavimas - dalinai vykdoma, tačiau būtina stiprinti įgyvendinimo efektyvumą. Siūlytume išnaudoti MAVA interneto puslapio „korupcijos prevencijos“ nuorodą, kurioje būtų aprašomos procedūros dėl korupcijos atvejų pranešimo ir nagrinėjimo ir kt. Reikėtų tęsti antikorupcinį švietimą. Gera vieša priemonė - informaciniai pranešimai apie nustatytus pažeidimus pagal išnagrinėtus skundus, priimtus sprendimus ir pritaikytas priemones.

Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo įgyvendinimas – ši priemonė vykdoma, tačiau būtina užtikrinti veiksmingesnę kontrolę. Gavus iš darbuotojų deklaracijas, reiktų išanalizuoti pateiktus duomenis, nurodant darbuotojams apie galimus privačių interesų konfliktus.

REKOMENDACIJOS

1. Siūlytume parengti teisės aktų ar jų projektų antikorupcinio vertinimo metodiką. Manytume, kad, rengiant minėtą metodiką būtų tikslinga atkreipti dėmesį į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą Nr. 276 „Dėl sprendimų projektų poveikio vertinimo metodikos“, kuriuo rekomenduojama, priimant sprendimus pagal kompetenciją, vadovautis, atliekant bazinį ar išplėstinį sprendimų projektų (teisės aktų projektų) vertinimą. Pažymėtina, kad Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodikoje taip pat yra numatyta galimybė įvertinti sprendimų projektų (teisės aktų projektų) poveikį korupcijos mastui bei kitais svarbiais aspektais.

2. Rekomenduojame asmenis, skiriamus į atsakingas pareigas MAVA ir pavaldžiose įstaigose, tikrinti, ir ne tik privaloma tvarka, vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsniu ir Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1484 patvirtinta „Informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, pateikimo tvarka“.

III. VIDAUS AUDITO TARNYBOS VEIKLOS VERTINIMAS ANTIKORUPCINIŲ

POŽIŪRIU

IŠVADOS

MAVA vidaus audito tarnyba, susidedanti iš tarnybos viršininko ir specialisto, įsteigta 2001-10-15 įsakymu Nr.109K „Dėl vidaus audito tarnybos“. 2002-09-16 apskrities viršininko įsakymu

Nr.209K nuo 2003 metų sausio 1d. vietoje Vidaus audito tarnybos įsteigta Centralizuota vidaus audito tarnyba, susidedanti iš tarnybos vedėjo ir dviejų vyresniųjų specialistų. 2003-2004 metais sumažėjus darbo apimtims, 2005-12-30 viršininko įsakymu Nr. P-232 patikslinta Centralizuotos vidaus audito tarnybos struktūra, kurią sudaro tarnybos vedėjas ir vyriausias specialistas. 2007 metais atlikus vidaus audito poreikio įvertinimo analizę, apskrities viršininko 2007-11-30 įsakymu Nr. V-572 nuo 2008 metų sausio 1 dienos Centralizuota vidaus tarnyba reorganizuota į Centralizuotą vidaus audito skyrių, kurio struktūroje patvirtinta ir dirba skyriaus vedėjas ir vyriausias specialistas (auditorius).

2007 metais Centralizuota vidaus audito tarnyba atliko 10 vidaus auditų, iš jų: 2 finansinius, po 3 veiklos ir valdymo, 1 programų vertinimo ir 1 turto valdymo, naudojimo ir disponavimo. Jų metu apskrities viršininko administracijos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir jos valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų vadovams pateiktos 52 rekomendacijos. 47 rekomendacijos yra įgyvendintos, likusių įgyvendinimas tęsiamas.

Tarnybos auditoriai, atlikdami jiems pavestas funkcijas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įsakymu, tarnybos nuostatais, metodika, pareigybių aprašymais ir kitais norminiais aktais.

Manome, kad Vidaus audito tarnyba galėtų glaudžiau bendradarbiauti ir keistis informacija, kurios reikia korupcijos prevencijai ir kontrolei užtikrinti, su asmenimis, vykdančiais korupcijos prevenciją. Vidaus audito tarnyba turėtų apie patikrinimų metu pastebėtas rizikingas korupciniu požiūriu veiklos sritis informuoti asmenis, vykdančius korupcijos prevenciją, kad būtų galima inicijuoti tam tikras antikorpucines priemones. Siekiant viešumo, MAV A interneto svetainėje galėtų būti skelbiamos Vidaus audito tarnybos tikrinimų išvados.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 5 str. 2 d. 4 p. įvardintas vienas iš pagrindinių vidaus audito uždavinių - vertinti programų vykdymą. Kovos su korupcija programa yra viena iš MAV A vykdomų programų, kuria siekiama pašalinti prielaidas korupcijai atsirasti ir plisti viršininko administracijoje ir jos pavaldume esančiose įstaigose. Todėl Vidaus audito tarnyba, pagal savo kompetenciją įgyvendindama valstybės politiką korupcijos prevencijos srityje, galėtų ir toliau vertinti MAV A kovos su korupcija programos įgyvendinimą efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

REKOMENDACIJOS

1. Viešai (internetu svetainėje) skelbti Vidaus audito tarnybos tikrinimų išvadas.
2. Sudarant metinius Vidaus audito tarnybos veiklos planus, numatyti patikrinimus tose veiklos srityse, kuriose buvo nustatyta korupcijos pasireiškimo tikimybė.

3. Įpareigoti Vidaus audito tarnybą apie patikrinimų metu pastebėtas rizikingas korupciniu požiūriu veiklos sritis informuoti asmenis, vykdančius korupcijos prevenciją, kad būtų galima inicijuoti antikorupcines priemones.

4. Siekiant sustiprinti korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą, Vidaus audito tarnybai vertinti kovos su korupcija programą efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

IV. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMO VERTINIMAS ANTIKORUPCINIŲ POŽIŪRIU

IŠVADOS

Viešieji pirkimai, kaip ir bet kuri kita su valstybės lėšų naudojimu susijusi sritis, yra ypatingai pažeidžiama korupcijos. MAVA įgyvendindama kovos su korupcija programą, vykdo priemones, susijusias su viešųjų pirkimų organizavimu. Vidaus audito tarnyba atlieka patikrinimus dėl viešųjų pirkimų vykdymo.

Vidaus audito tarnyba atliko patikrinimus Kazlų Rūdos specialioje mokykloje, Marijampolės žemėtvarkos skyriuje, Vilkaviškio rajono žemėtvarkos skyriuje. Be to atlikti valdymo ir finansiniai auditai, kurių metu vertintos atliktos viešųjų pirkimų procedūros, buvo užfiksuota tam tikrų pažeidimų, vykdančių viešuosius pirkimus. Nurodyta, kad turėtų būti tobulintina viešųjų pirkimų tvarka ir priežiūra MAVA pavaldžiose įstaigose, atkreipiant dėmesį į kontrolės sistemą, organizuojant ir vykdančią pirkimų procedūras; sudarant sutartis ir vykdančią jų kontrolę.

Manome, kad pirkimo procedūrų planavimo, organizavimo, vykdymo ir kontrolės funkcijos turi būti atskirtos.

MAVA 2006 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. V- 468 patvirtino naujai parengtą, patikslintą supaprastintų pirkimų, taikant įprastą komercinę praktiką, tvarkos aprašą ir paskyrė specialistus, atsakingus už pirkimo procedūrų inicijavimą, pirkimų verčių paskaičiavimą ir pirkimų organizavimą. 2007 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-77 MAVA patvirtino naują viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentą ir komisijos narių nešališkumo deklaraciją, pasižadėjimą dėl konfidencialumo.

MAVA 2008 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 6 priėmė supaprastintų viešųjų pirkimų, atliekamų taikant įprastą komercinę praktiką taisykles ir komisijos reglamentą. Manome, kad visgi reglamento III dalies (komisijos darbo organizavimas) 3 punkte turėtų būti įrašytas komisijos narių skaičius. Juk pirmiausia skiriama komisija, o po to patvirtinamas reglamentas. Komisijos darbo reglamente nustatyta, kad komisija yra sudaroma iš ne mažiau kaip 3 fizinių asmenų, įskaitant komisijos pirmininką. Toliau 4 punkte nurodoma, kad komisija sudaroma iš administracijos valstybės tarnautojų (darbuotojų), kurie

parenkami pagal ekonomines, technines, teisinės žinias bei pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmanymą, arba iš kitos, bendru pavaldumu susijusios organizacijos, darbuotojų. Komisijos pirmininku ir nariais skiriami nepriekaištingos reputacijos asmenys. Pirkimų organizatoriai ir komisijos nariai, pradėdami vykdyti savo funkcijas, pasirašo nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą. Tokie sprendimai mažina galimybes pasireikšti korupcijai, tačiau, norint išvengti situacijos, kai viešojo pirkimo komisijos nariams gali būti daroma įtaka, reikia nepalikti galimybės, kad komisija ir jos nariai nebūtų tiesiogiai pavaldūs asmenys. Pirkimo komisijos darbo reglamente nustatyta, kad komisijos posėdžiai yra teisėti, o jo metu priimti sprendimai yra galiojantys, jei posėdyje dalyvauja daugiau kaip pusė visų komisijos narių. Sprendimai priimami posėdžiuose paprasta balsų dauguma atviru vardiniu balsavimu. Jei balsai pasiskirsto po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas. Vertinant pirkimo komisijos darbo reglamentą antikorupciniu požiūriu, siūlytume pataisyti reglamentą. Posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 Komisijos narių.

Įvykus konkursui, svarbu sužinoti verslininkų nuomonę apie viešųjų pirkimų konkurso organizavimą, skaidrumą, rezultatus. Vertinti ar dažnai laimi tos pačios įmonės, ir viešai skelbti apibendrintus rezultatus bei padarytas išvadas. Siekiant užtikrinti maksimalų viešųjų pirkimų procedūrų organizavimo ir atlikimo bei rezultatų viešumą, operatyviai šią informaciją skelbti viešai prieinamuose informavimo šaltiniuose (internetu svetainėje, kt. žiniasklaidoje). Esant viešai informacijai apie pirkimus, potencialūs tiekėjai ir gyventojai gali įvertinti kainos bei kitų pirkimo sąlygų pagrįstumą ir taip išsklaidyti jiems kilusias abejones. Svarbu užtikrinti tokios informacijos prieinamumą. Dabartiniu metu MAVA interneto svetainėje (www.marijampole.aps.lt/ava) skelbiama informacija tik apie įvykdytus pirkimus, kurių suma viršija 75 tūkst. litų.

REKOMENDACIJOS

1. Kontroliuoti, kad MAVA ir pavaldžiose įstaigose viešųjų pirkimo procedūrų planavimo, organizavimo, vykdymo ir kontrolės funkcijos būtų atskirtos.
2. Įvertinti apskrities viršininko administracijai pavaldžių įstaigų teisės aktus, susijusius su viešaisiais pirkimais, antikorupciniu požiūriu.
3. Viešųjų pirkimų komisija sudaryta iš 5 komisijos narių. Manome, kad reikia įrašyti tokį narių skaičių į reglamentą.
4. Manome, kad reikia patikslinti viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentą vienu punktu, kad posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 komisijos narių.
5. Pirkimo komisijos darbo reglamente nustatyti, kad komisijos pirmininku ar nariu negali būti asmuo, jei daugiau kaip trečdalis viešojo pirkimo komisijos narių yra tiesioginiame pavaldume.

6. Siekiant, kad viešojo pirkimo procedūrų skaidrumą ir nešališkumą deklaruotų ne tik perkančioji organizacija, bet ir tiekėjai, MAVA parengtuose pirkimo dokumentuose (sąlygose) nurodyti, kad tiekėjai savo pasiūlymuose gali pateikti sąžiningumo deklaracijas.

7. Verslininkams ir kitiems asmenims sudaryti galimybes pareikšti savo nuomonę apie viešųjų konkursų organizavimo skaidrumą ir rezultatus.

V. TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO VEIKLOS VERTINIMAS ANTIKORUPCINIŲ POŽIŪRIU

IŠVADOS

Analizuojant MAVA Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento veiklą, buvo siekiama išsiaiškinti, ar nustatyta tvarka nepalieka tikimybės egzistuoti korupcijai.

Departamento specialistai naudojami dideliu kiekiu teisės aktų, kurie reglamentuoja statybos leidimų išdavimą, jų sąlygų laikymosi priežiūrą ir kontrolę, kurie yra gana dažnai keičiami. Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento direktoriaus pareigybės aprašymas patvirtintas MAVA įsakymu Nr. V-573 2007 m. lapkričio 30d. Manome, kad III dalyje (specialieji reikalavimai šias pareigas einančiam valstybės tarnautojui) 5 punkte reikėtų apsispręsti, kokią išsilavinimą turi turėti specialistas, užimantis šias pareigas. Manome, kad 6 ir 7 punktas prieštarauja vienas kitam. 12 punkte atkreipti dėmesį į žodį „savarankiškai“.

Manome, kad reikėtų pataisyti. Atkreipti dėmesį į 24 punktą. 14 punkte numatyta veikla „tvirtina departamento direktoriaus pavaduotojo parengtas motyvuotas išvadas apie teritorijų planavimo dokumentų teisėtumą“. Manome, kad tai apskrities viršininko pareiga.

Pareigybės aprašyme nėra jokios atsakomybės. Atsakomybės procedūra neaprašyta. Vertinant tai, kad dalis specialistų Šakių, Vilkaviškio Marijampolės rajonuose dirba savarankiškai, Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento veiklos organizacinė, informacijos sklaidos sistema yra pakankama, bet atliekant tam tikras funkcijas korupcijos rizika išlieka.

Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento darbuotojų viena iš funkcijų yra kontroliuoti savivaldybių administracijų išduodamų statybos leidimų pagrįstumą ir teisėtumą. Savivaldybių administracijų išduotų statybos leidimų apskaitą tvarko konkrečias teritorijas kuruojantys ir kontroliuojantys specialistai, remdamiesi iš Šakių, Vilkaviškio, Marijampolės rajonų savivaldybių administracijų gautų leidimų kopijomis. Inspektorai per penkias dienas gauna tam tikros savivaldybės administracijos išduoto leidimo kopiją su pridėtais dokumentais ir tuomet tikrina statybos leidimo pagrįstumą ir teisėtumą. Tikrinimas vyksta 30 dienų. Visi savivaldybių administracijų išduoti

leidimai nėra patikrinami, paprastai tik peržiūrimi. Išsamiau tikrinami didesnės apimties statyboms išduoti leidimai. Konstatuotina, kad statybos leidimų pagrįstumo ir teisėtumo kontrolės pasirinkimas praktiškai paliekamas atskirų specialistų nuožiūrai, todėl neatmetama tikimybė, kad gali būti neatkreipiamas dėmesys į problemiškus mažesnius objektus, o tai gali sudaryti prielaidas korupcijai.

Darbuotojų pareigybių aprašymuose, patvirtintuose MAVA įsakymais, viena iš funkcijų yra kontroliuoti ar statinys statomas pagal išduotą leidimą, ar atitinka leidime nurodytus pagrindinius statinio techninius rodiklius ir vykdomas pagal projektą. Sprendimus dėl statybos pažeidimų darbuotojai priima vienasmeniškai ir galutinai.

Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento darbuotojų, dirbančių ir aptarnaujančių savivaldybės teritorijas, pagal pareigybės aprašymą yra kompetencija išduoti leidimus statyti ir griauti statinius. MAVA svarbu kontroliuoti, kad statybos leidimų išdavimo ir leidimuose numatytų sąlygų laikymosi priežiūros funkcijos būtų atskirtos.

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerija savavališkų statybų ir savavališko statinių naudojimo prevencijos stiprinimą yra išskyrusi kaip prioritetinę kryptį. Analizuojant, kaip Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento specialistai atlieka jiems pavestą funkciją – vykdyti savavališkų statybų prevenciją, nustatyta, kad dėmesys nėra pakankamas. Manome, kad savavališkų statybų prevencijai reikėtų skirti didesnę dėmesį ir užtikrinti maksimalų viešumą. Viešumas šioje srityje, kaip ir daugelyje kitų, apriboja korupcijos galimybes. Todėl svarbu, ar informacija apie detaliuosius bei specialiuosius planus, leidimus statyti yra viešai prieinama. Galėdami gauti tokią informaciją piliečiai patys atlieka neformalią teisėtumo kontrolę, o pastebėję nukrypimų nuo nustatytų sąlygų, atkreipia visuomenės ir įvairių institucijų dėmesį. Būtina pradėti aktualią informaciją operatyviai skelbti viešai prieinamuose informavimo šaltiniuose (internetu svetainėje, kt. žiniasklaidoje). Reikėtų viešai skelbti informaciją apie parengtus detaliuosius bei specialiuosius planus, išduotus leidimus statyti (su statybos sąlygomis) ir pan., kad gyventojai galėtų žinoti, kam yra išduoti leidimai, ir, esant įtarimams dėl savavališkų statybų, galėtų kreiptis į instancijas. Taip pat vertėtų skelbti duomenis apie statybos techninių reglamentų pažeidėjus, jų atžvilgiu priimtus sprendimus. Apskrities interneto svetainėje skelbiama neišsami informacija, ką turi žinoti statytojas, kokius dokumentus jis turi pateikti. Informacija yra pateikiama rubrikoje „klausiamame atsakome“. Reikėtų statytoją informuoti ir apie tai, kokios yra kontrolės priemonės, jei nesilaikoma nustatytų statybų taisyklių.

REKOMENDACIJOS

1. Svarstyti galimybę labiau kontroliuoti inspektorių vienasmenių sprendimų, pastariesiems tikrinant savivaldybių administracijų išduodamų statybos leidimų pagrįstumą ir teisėtumą bei tikrinant, ar statinių statybos vykdomos pagal projektą.
2. Užtikrinti, kad statybos leidimų išdavimo ir leidimuose numatytų sąlygų laikymosi priežiūros funkcijos būtų atskirtos.
3. Siekiant apsaugoti visuomenės interesus ir užsitikrinti jos pritarimą, viešai skelbti informaciją (interneto svetainėje, kt. žiniasklaidoje) apie parengtus detaliuosius bei specialiuosius planus, išduotus leidimus statyti (su statybos sąlygomis) ir pan.
5. Viešai (interneto svetainėje, kt. žiniasklaidoje) informuoti statytojus, kokios yra kontrolės priemonės, jei nesilaikoma nustatytų statybų taisyklių.
6. Manome, kad reiktų sukongretinti interneto svetainėje skelbiamus duomenis apie sustabdytas statybas ir priimtas priemones.